

RECEPȚIONAT

Agenția Națională pentru Cercetare
și Dezvoltare _____

_____ 2025

AVIZAT

Secția AȘM _____

_____ 2025

RAPORT ȘTIINȚIFIC ANUAL

(pentru etapa 2025)

**privind implementarea proiectului din cadrul concursului
„Proiecte complexe bilaterale cu Republica Moldova”**

Proiectul „Integrarea prin traducere a literaturilor (semi)periferice - România și Republica Moldova - în cultura europeană (1991-2024)”

Cifrul proiectului 25.80013.0807.48ROMD

Prioritatea strategică IV. Provocări societale

Rectorul Universității de Stat
„Alecu Russo” din Bălți

Natalia GAȘIȚOI

Președintele Senatului Universității de
Stat „Alecu Russo” din Bălți

Natalia GAȘIȚOI

Conducătorul proiectului

Oxana CHIRA

Bălți, 2025

CUPRINS

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu).....	3
2. Obiectivele etapei 2025 (obligatoriu).....	3
3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu).....	3
4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu).....	3
5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)	3
6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice (obligatoriu)	8
7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu).	10
8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (opțional).....	11
9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (opțional).....	11
10. Dificultățile în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc. (opțional)	11
11. Recomandări, propuneri (opțional).	11
12. Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2025 în cadrul proiectului (Anexa 1)	12
13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025 (Anexa 2).....	13
14. Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025 (Anexa 3).....	15
15. Componenta echipei conform contractului de finanțare 2025 (Anexa 4)	16

1. Scopul etapei 2025 conform proiectului depus la concurs (obligatoriu)

Analiza integrării prin traducere a literaturilor (semi)periferice din România și Republica Moldova în Europa, publicate în perioada 1991–2024.

2. Obiectivele etapei 2025 (obligatoriu)

1. Definirea corpusului de traduceri supus analizei, pe baza criteriilor de relevanță și vizibilitate editorială;
2. Studierea decalajului dintre momentul publicării în limba sursă și momentul apariției traducerilor;
3. Analiza paratextuală a corpusului selectat;
4. Diseminarea rezultatelor în cadrul manifestărilor științifice.

3. Acțiunile planificate pentru realizarea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu)

1. Întâlnirea online a echipei de cercetare pentru prezentarea stadiului lucrărilor (work in progress) pentru articolele științifice și a posibilelor dificultăți întâmpinate din România și Republica Moldova;
2. Organizarea întâlnirii (în format hibrid) cu autorul, publicistul și traducătorul Vitalie Vovc din Republica Moldova, dedicată problematicii traducerii literare;
3. Participarea membrilor echipei la manifestări științifice și efectuarea vizitelor de lucru în biblioteci pentru documentare și consolidarea bazei de cercetare.

4. Acțiunile realizate pentru atingerea scopului și obiectivelor etapei 2025 (obligatoriu)

1. A avut loc întâlnirea online a echipei de cercetare pentru prezentarea stadiului lucrărilor (work in progress) privind articolele științifice și discutarea eventualelor dificultăți întâmpinate de membrii echipelor din România și Republica Moldova;
2. A fost organizată întâlnirea, în format hibrid, cu autorul, publicistul și traducătorul Vitalie Vovc din Republica Moldova, dedicată problematica traducerii literare;
3. Au fost diseminate rezultatele preliminare în cadrul manifestărilor științifice de membrii echipei de proiect, care au desfășurat activități de documentare în biblioteci.

5. Rezultatele obținute (descriere narativă 3-5 pagini) (obligatoriu)

Pentru perioada 01.09.2025-31.12.2025 au fost propuse spre realizare trei activități din Etapa I. *Cercetarea și revizitarea literaturilor (semi)periferice din România și Republica Moldova în cultura europeană (1991–2024)*

Prima activitate planificată pentru perioada raportată a vizat *Întâlnire online a echipei de cercetare pentru prezentarea stadiului lucrărilor (work in progress) pentru articolele științifice și a posibilelor dificultăți întâmpinate din România și Republica Moldova.*

Rezultatele obținute în urma acestei activități sunt:

- 2 întâlniri a echipei de proiect

- 1 listă bibliografică comună
- 1 listă a siturilor relevante
- 4 teme/rezumatate înregistrate de echipa din Republica Moldova la conferința internațională
- 3 teme/rezumatate înregistrate de echipa din România la conferința internațională

Membrii proiectului din Republica Moldova au avut o întâlnire dedicată clarificării activităților proiectului, inclusiv pentru doctoranzii cu mai puțină experiență în gestionarea și derularea proiectelor științifice. În cadrul acestei ședințe au fost stabilite limbile de lucru, linkul permanent pentru organizarea ședințelor online, precum și modalitatea de raportare a tuturor activităților din proiect, pe baza unui model standard atât pentru comunicări, cât și pentru articolele publicate și listele bibliografice.

La ședința comună a membrilor proiectului din România și Republica Moldova s-au prezentat virtual, expunând activitatea proprie, sarcinile asumate în cadrul proiectului și limbile de lucru. De asemenea, au oferit acces la listele individuale de publicații. Pentru elaborarea listei bibliografice comune au fost consultate 60 de surse, selectate conform cerințelor de redactare stipulate de ANACEC. Lista rezultată include lucrări relevante din domeniile teoriei traducerii, recenziei și criticii literare, strategiilor de traducere, traducerii literare, precum și studii de specialitate conexe.

În cadrul primei activități, fiecare membru al echipei a prezentat o listă a autorilor din Republica Moldova, precum și pagini web din Franța, Germania, Norvegia și Rusia care conțin informații despre traducători, cărți traduse din limba română și modalități de gestionare a corpusului selectat. Au fost identificate situri și baze de date relevante pentru localizarea traducătorilor și a traducerilor, iar dificultățile întâmpinate de membrii echipelor din România și Republica Moldova au fost discutate.

Tot în cadrul acestei prime activități, membrii proiectului s-au înregistrat cu comunicări științifice la tema proiectului în cadrul atelierului „Traducere literară”, desfășurat în cadrul conferinței internaționale *Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice*, ediția a XII-a, organizată de Catedra de filologie engleză și germană, USARB.

De asemenea, au fost planificați următorii pași ai proiectului, inclusiv organizarea întâlnirii cu scriitorul și traducătorul Vitalie Vovc, precum și participarea la conferințele incluse în calendarul de diseminare din Republica Moldova și România.

Indicatorii de cuantificare a rezultatelor obținute în activitatea *Întâlnirea online a echipei de cercetare pentru prezentarea stadiului lucrărilor (work in progress) pentru articolele științifice și a posibilelor dificultăți întâmpinate din România și Republica Moldova* sunt:

- 60 de surse bibliografice consultate;
- 1 întâlnire cu echipa de proiect din Republica Moldova;
- 1 întâlnire bilaterală a echipei de proiect din România și Republica Moldova;
- 1 listă a autorilor din Republica Moldova, stabilită în cadrul întâlnirii online a echipei de cercetare;
- 4 teme/rezumatate a echipei din Republica Moldova înregistrate la conferința internațională *Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice*, ediția a XII-a. (Detalii: <https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>);
- 3 teme/rezumatate a echipei din România înregistrate la conferința internațională *Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice*, ediția a XII-a.

(Detalii: <https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>).

Activitatea a doua a vizat *Întâlnirea cu autorul, publicistul și traducătorul Vitalie Vovc din Republica Moldova, în format hibrid pe problematica traducerii literare*

Rezultatele obținute:

- 1 interviu cu autorul și traducătorul;
- 1 sesiune de dezbateri;
- 1 rezumat științific (aproximativ 0,25 c.a.)

Interviul a fost organizat de echipa din Republica Moldova, în colaborare cu colegii din România, în colaborare cu partenerii din România și din diaspora moldovenilor din Franța pe platforma Microsoft Teams, în format hibrid. La activitate au asistat studenți ai specializărilor Limba engleză și limba germană, Limba germană și limba engleză, Limba franceză și limba engleză, viitori interpreți și traducători și cadre științifico-didactice, care sunt titulari de cursuri Teoria și practica traducerii, Arta oratorică, Traducerea consecutivă etc.

Autorul și traducătorul Vitalie Vovc a prezentat, în cadrul evenimentului, profilul său profesional și a evidențiat diferențele majore observate în practica traducerii, insistând asupra dificultăților întâmpinate în procesul de autotraducere a propriilor opere și asupra rolului traducătorului ca mediator cultural între textul-sursă și publicul-țintă. Invitatul a abordat aspecte esențiale privind funcția paratextului în orientarea receptării unui text literar tradus și a formulat recomandări valoroase pentru tinerii traducători, în special pentru studenții aflați la început de drum și interesați de domeniul traducerii literare.

Discuțiile au fost aprofundate printr-o sesiune aplicată de dezbateri privind problematica traducerii, în cadrul căreia echipa de proiect a realizat un interviu structurat cu autorul, având drept obiectiv identificarea strategiilor de traducere subsumate principiului agentivității. Pentru interviu au fost elaborate paisprezece întrebări grupate tematic – de la traseul profesional și experiențele de traducere și autotraducere, până la relația autor–traducător–editor, rolul paratextului, vizibilitatea traducătorului și recomandări practice pentru formarea competențelor traductive.

Vitalie Vovc a oferit răspunsuri detaliate tuturor celor paisprezece întrebări formulate de membrii echipei, iar dialogul rezultat a evidențiat fenomene complexe ale procesului traductiv, precum transferul culturemelor, modularea stilului narativ și adaptarea registrelor în transpunerea prozei din limba română în limba franceză. Studenții participanți, cadrele științifico-didactice titulare ale cursurilor de traducere și membrii proiectului au subliniat, totodată, legăturile strânse dintre autorii originari din Republica Moldova stabiliți în diaspora franceză și dificultățile specifice generate de diferențele socio-culturale dintre cele două spații literare.

Întregul interviu a fost înregistrat și va fi ulterior publicat sub forma unui articol într-o revistă de specialitate, contribuind la valorificarea rezultatelor obținute și la integrarea acestora în circuitul academic internațional.

Indicatorii de cuantificare a rezultatelor obținute în activitatea *Întâlnirea cu autorul, publicistul și traducătorul Vitalie Vovc din Republica Moldova*, sunt:

- 1 comunicare a autorului, axată pe experiența traducerii și pe particularitățile circulației textelor literare în spațiul european;

- 1 sesiune de dezbateri și discuții aplicate privind problematica traducerii literare, în cadrul căreia a fost realizat 1 interviu structurat cu invitatul pentru identificarea strategiilor de traducere subsumate principiului agentivității;
- 1 set de întrebări elaborate pentru interviu, grupate tematic (profil profesional; traducere și autotraducere; relația autor–traducător–editor; paratext; vizibilitate; recomandări pentru tineri traducători);
- 1 rezumat științific întocmit pe baza intervențiilor și discuțiilor purtate;
- 1 înregistrare audio-video a interviului, destinată valorificării ulterioare într-o publicație științifică;
- 1 eveniment organizat în format hibrid (platforma Microsoft Teams și prezență fizică în sala de curs), în colaborare cu partenerii din România și din diaspora moldovenilor din Franța.

Activitatea a treia scoate în evidență *Participarea la manifestări științifice și vizite de lucru în biblioteci*

Rezultatele obținute:

- 4 biblioteci științifice vizitate;
- 9 comunicări prezentate la conferințe științifice internaționale;
- 2 articole în curs de apariție (1 articol în revistă de specialitate și 1 articol în materialele conferințelor științifice);
- 1 teză publicată în culegeri științifice internaționale.

Consultarea recenziilor, studiilor critice și a traducerilor existente a fost realizată în bazele de date digitale și bibliotecile cu acces online ale Universității din Wuppertal (Germania), ale Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu” din Iași, precum și în Biblioteca Universității de Stat „Alec Russo” din Bălți, în vederea fundamentării teoretice a cercetării. De asemenea, au fost efectuate activități de documentare în cadrul Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova, Chișinău.

Cercetarea în biblioteci a inclus analiza recenziilor dedicate operelor Liliane Corobca și, în mod special, a romanului *Kinderland*, precum și identificarea problemelor de traducere menționate în articolele consultate. A fost realizată analiza recenziilor despre traducerea romanului *Kinderland* în limba germană, cu accent pe particularități lingvistice, stilistice și culturale, publicată sub titlul „Der erste Horizont meines Lebens”, traducere de Ernest Wichner.

A fost examinată traducerea operei lui Matei Vișniec (ediția 2000) în limba rusă, cu analiza elementelor lingvistice, stilistice și culturale, precum și identificarea stilului traducătoarei Irina Dorofeeva. S-a evidențiat tema comună a „absurdului” în operele lui M. Vișniec traduse în limba rusă și modul în care aceasta este receptată în contextul literar și teatral rus.

A fost realizată și identificarea temelor recurente în opera *Vara în care mama avea ochii verzi* de Tatiane Țibuleac, tradusă în limba germană „Der Sommer, in dem meine Mutter grüne Augen hatte” de Ernest Wichner, cu accent pe particularitățile receptării acestora în spațiul literar german. Observațiile preliminare privind strategiile de traducere, adaptarea culturală și impactul asupra publicului-țintă au fost notate în vederea pregătirii unei comunicări științifice pentru o conferință internațională.

Totodată, a fost identificată traducerea operei „The Summer When Mum Had Green Eyes” de Liliane Corobca în limba engleză, cu accent pe examinarea aspectelor lingvistice, stilistice și culturale și pe identificarea stilului traducătoarei Monica Cure.

În recenziiile dedicate unor autori precum Tatiana Țibuleac, Liliana Corobcă se subliniază constant faptul că traducerea nu reprezintă o simplă transpunere lingvistică, ci o re-creare menită să redea în limba germană densitatea emoțională, dimensiunea culturală și contextul istoric al originalului. În cazul Tatiane Țibuleac, criticii evidențiază în mod repetat capacitatea unor traducători precum Ernest Wichner sau Sevghin Mayr de a conserva intensitatea lirică, rafinamentul psihologic și ritmul narativ specifice textelor originale. În publicații precum Perlentaucher, Spiegelungen sau literaturkritik.de se remarcă faptul că limba germană a versiunilor traduse păstrează intacte tensiunea emoțională ale scriiturii autoarei. Criticii insistă asupra coerenței interne a traducerilor: versiunea germană este percepută nu ca o dublură, ci ca o variantă echivalentă și autentică a universului literar.

Interviurile cu traducători, în special cu Ernest Wichner, scot în lumină dificultățile specifice traducerii literaturii române. E. Wichner descrie traducerea drept un „act de echilibru între fidelitate și claritate” sau „acest a citi în două limbi aproape automat”. (<https://zwischen Grenzen online/das-uebersetzen-rumaenischer-texte-aktiviert-so-etwas-wie-eine-alternative-existenzweise-in-mir-larisa-cercel-im-gesprach-mit-ernest-wichner/>, vizitat 20.10.2025). Din aceste dialoguri reiese că anume complexitatea stilistică a literaturii române – structura ritmică, densitatea poetică, idiomatice specifică, trimiterile culturale legate de realitățile postsocialiste – impune soluții în traducere nuanțate. Atât recenziiile, cât și interviurile relevă faptul că traducătorii se percep pe sine ca pe niște co-autori, responsabili de reconstruirea experienței estetice a textului în alte limbi. Se poate constata că această perspectivă este tot mai mult împărtășită de critica literară, care recunoaște traducerile ca acte creative cu valoare culturală intrinsecă. Redactarea și recenzarea articolelor științifice prezentate în cadrul atelierului „Traducere literară” al Conferinței științifice internaționale „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, Ediția a XII-a, organizată la Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, sunt realizate tot în cadrul primei etape a proiectului.

Indicatorii de cuantificare a rezultatelor obținute în această activitate sunt *participările membrilor echipei la manifestări științifice și efectuarea vizitelor de lucru în biblioteci pentru documentare și consolidarea bazei de cercetare:*

Participarea membrilor echipei la cele nouă manifestări științifice internaționale (a se vedea mai jos lista) a demonstrat un nivel ridicat de implicare academică și a facilitat diseminarea rezultatelor preliminare ale proiectului într-un cadru interdisciplinar și internațional.

Totodată, prezența la aceste conferințe a favorizat schimbul de bune practici, extinderea rețelelor profesionale și fundamentarea unor colaborări relevante pentru etapele viitoare ale proiectului. În ansamblu, activitățile de diseminare au confirmat coerența, originalitatea și impactul cercetării desfășurate în anul 2025.

Participarea membrilor echipei de proiect la următoarele manifestări științifice:

1. CHIRA Oxana. Conferință științifică internațională „Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor european”, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 3 - 4 octombrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/PROGRAM-Conf.-Prof.-03-04.10.2025.pdf>
2. CHIRA Oxana. Conferința științifică internațională „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a, 4 decembrie 2025, Bălți, Republica Moldova.

- <https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>
3. CHIRA Oxana. Conferința științifică internațională Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții, ediția a VIII-a, din 23-24 octombrie 2025 Bălți, Republica Moldova https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/2025_Program_Conferinta_EI.pdf
 4. CUCOȘ Cristina. Conferință științifică internațională „Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor european”, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 3 - 4 octombrie 2025, Bălți, Republica Moldova <https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/PROGRAM-Conf.-Prof.-03-04.10.2025.pdf>
 5. CUCOȘ Cristina. Conferință științifică internațională ADECONF 2025 „From Content to Context: Understanding Education through AI”, University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, 6 - 8 November 2025, Novi Sad, Serbia <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-950-9.pdf>
 6. CUCOȘ Cristina. Conferința științifică internațională „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a, 4 decembrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>
 7. BRAJUC Vladimir. Conferința științifică internațională „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a, 4 decembrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>
 8. MUNTEAN Nicolina. Conferință științifică internațională „Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor european”, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 3 - 4 octombrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/PROGRAM-Conf.-Prof.-03-04.10.2025.pdf>
 9. MUNTEAN Nicolina. Conferința științifică internațională „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a, 4 decembrie 2025, Bălți, Republica Moldova. (<https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>).

6. Diseminarea rezultatelor la foruri științifice (obligatoriu)

Comunicările științifice susținute în anul 2025 demonstrează amploarea și diversitatea tematică a cercetărilor realizate în cadrul proiectului, acoperind aspecte esențiale ale traducerii literare, receptării interculturale și circulației textelor românești și moldovenești în spațiile germanofon, anglofon, hispanofon și rus. Comunicările reflectă caracterul interdisciplinar al proiectului și contribuie la definirea unui cadru teoretic coerent pentru analiza traducerilor din literaturile (semi)periferice. În ansamblu, diseminarea realizată confirmă atingerea obiectivelor etapei și oferă un fundament solid pentru etapele ulterioare ale cercetării.

Comunicările științifice:

1. CHIRA Oxana. *Zur Geschichte und zum Wesen der rumänischen Literatur in deutscher Übersetzung seit 1991*. Conferință științifică internațională „Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor european”, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 3-4 octombrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/PROGRAM-Conf.-Prof.-03-04.10.2025.pdf>
2. CHIRA Oxana. *Receptarea și traducerea operei Lilianei Corobca în spațiul germanofon – între critică literară și receptare culturală*. Conferință științifică internațională „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a, 4 decembrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>
3. CHIRA Oxana. *Traducerea literară ca spațiu al dialogului intercultural*. Conferință științifică internațională Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții, ediția a VIII-a, din 23-24 octombrie 2025 Bălți, Republica Moldova https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/2025_Program_Conferinta_EI.pdf
4. CUCOȘ Cristina. *Traducerea literară și gastronomia spaniolă*. Conferință științifică internațională „Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor european”, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 3 - 4 octombrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/PROGRAM-Conf.-Prof.-03-04.10.2025.pdf>
5. MUNTEAN Nicolina. *The Reception of Romanian Literature in the Anglophone World*. Conferință științifică internațională „Relevanța și calitatea formării universitare: competențe pentru prezent și viitor european”, Universitatea de Stat „Alecu Russo” din Bălți, 3 - 4 octombrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/PROGRAM-Conf.-Prof.-03-04.10.2025.pdf>
6. MUNTEAN Nicolina. *Dimensiunea interculturală a traducerii: Liliana Corobca în spațiul literar anglofon*. Conferință științifică internațională „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a, 4 decembrie 2025, Bălți, Republica Moldova. (<https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>).
7. CUCOȘ Cristina. *Analiza recenziilor și a dificultăților de traducere ale romanului „Vara în care mama a avut ochii verzi” de Tatiana Țibuleac în limba germană*. Conferință științifică internațională „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a, 4 decembrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>
8. BRAJUC Vladimir. *Povestiri românești contemporane în traduceri rusești / Современные румынские рассказы в русских переводах*. Conferință științifică internațională „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a, 4 decembrie 2025, Bălți, Republica Moldova. <https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>

9. CUCOȘ Cristina. *Untranslatability of Gastronomic Terms in Linguistic and Cultural Contexts*. Conferință științifică internațională ADECONF 2025 „From Content to Context: Understanding Education through AI”, University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, 6 - 8 November 2025, Novi Sad, Serbia
<https://media.usarb.md/2025/10/14/conferintei-stiintifice-internationale-probleme-de-filologie-aspecte-teoretice-si-practice/>

7. Impactul științific, social și/sau economic al rezultatelor științifice obținute în cadrul proiectului (obligatoriu).

Impactul științific:

- contribuția la consolidarea domeniilor traducerii literare, studiilor de receptare și literaturii mondiale, prin analiza traducerilor române și moldovenești în limbile culturale centrale;
- identificarea și analiza strategiilor de traducere subsumate principiului agentivității;
- aprofundarea rolului paratextului în orientarea receptării textelor literare în contexte culturale diferite;
- completarea unui gol semnificativ în cercetarea traducerilor din limba română în alte limbi (germană, rusă, engleză etc.);
- elaborarea și diseminarea rezultatelor prin nouă comunicări științifice internaționale și două articole, care vor extinde vizibilitatea rezultatelor în comunitatea academică.

Impactul social:

- creșterea vizibilității culturale a României și Republicii Moldova în spațiul european prin evidențierea traducerilor ca instrumente de diplomatie culturală;
- implicarea activă a studenților, masteranzilor și doctoranzilor în activități de cercetare, traducere și receptare literară;
- formarea unei noi generații de traducători și mediatori culturali prin ateliere, întâlniri cu traducători și participări la conferințe;
- stimularea interesului pentru lectura literaturii române și moldovenești în rândul studenților de la specialitățile 0231 – Filologie, traducători și interpreți în devenire;
- dezvoltarea înțelegerii modului în care literatura română este percepută în alte culturi, contribuind la dialog intercultural și la consolidarea identității culturale în spațiul european.

Impactul economic:

- furnizarea de date utile editurilor și instituțiilor culturale pentru optimizarea strategiilor de selecție și promovare a autorilor traduși;
- identificarea fluxurilor de traducere și a editorilor activi, cu potențial de sprijinire a politicilor culturale și editoriale;
- stimularea interesului pentru investiții în traduceri, pentru creșterea tirajelor și extinderea piețelor editoriale;
- întărirea imaginii autorilor și traducătorilor din România și Republica Moldova în spațiul european și integrarea literaturilor din cele două spații în circuitele culturale centrale

8. Colaborare la nivel național în cadrul implementării proiectului (opțional)

Pentru consultarea surselor bibliografice, participarea la conferințele științifice naționale/internaționale și diseminarea rezultatelor, s-a colaborat cu reprezentanții Universității de Stat „Alecu Russo” din Bălți (Catedra de filologie engleză și germană, Catedra de Slavistică și Școala Doctorală *Filologie*) și ai Institutului de Filologie „Bogdan Petriceicu Hașdeu” al Universității de Stat din Moldova.

9. Colaborare la nivel internațional în cadrul implementării proiectului (opțional)

Pentru întocmirea corpusului și organizarea evenimentelor planificate, inclusiv întâlnirea cu traducătorul, s-a colaborat cu Diaspora moldovenilor din Franța, care a sprijinit logistic realizarea întâlnirii cu Vitalie Vovc. Atelierul de „Traducere literară” din cadrul conferinței științifice „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice” a fost organizat în colaborare cu Universitatea de Medicină, Farmacie, Științe și Tehnologie „George Emil Palade” din Târgu Mureș, instituție parteneră în proiectul bilateral.

Pentru cercetarea surselor bibliografice, a existat o colaborare activă cu reprezentanții Bibliotecii Centrale Universitare „Mihai Eminescu” din Iași, precum și cu reprezentanți ai Universității din Wuppertal, Germania, care au facilitat accesul la resurse bibliografice digitale și la colecțiile de specialitate.

10. Dificultățile în realizarea proiectului: financiare, organizatorice, legate de resursele umane etc. (opțional)

Nu sunt.

11. Recomandări, propuneri (opțional).

Nu sunt.

Conducătorul de proiect

Data: 01.12.2025

conf. univ., dr. CHIRA Oxana

LȘ

12. Lista lucrărilor științifice, științifico-metodice și didactice publicate în anul 2025 în cadrul proiectului

„Proiecte complexe bilaterale cu Republica Moldova”

4. Articole în reviste științifice

4.2. în alte reviste din străinătate recunoscute

CHIRA Oxana. Rezensions- und Interviewanalysen zu deutschsprachigen Übersetzungen rumänischer Literatur/ Review and Interview Analyses of German-Language Translations of Romanian Literature In: *Journal of Romanian Literary Studies*, nr. 43/ 2025, E-ISSN: 2248-3004 (articol în curs de apariție 25 decembrie 2025) <https://asociatia-alpha.ro/jrls.php>

6. Articole în materiale ale conferințelor științifice

6.2. în lucrările conferințelor științifice internaționale (Republica Moldova)

CHIRA Oxana. *Traducerea literară ca spațiu al dialogului intercultural*. In: *Materialele conferinței științifice internaționale Educația incluzivă: dimensiuni, provocări, soluții*, ediția a VIII-a, din 23-24 octombrie 2025 Bălți, Republica Moldova https://media.usarb.md/wp-content/uploads/2025/08/2025_Program_Conferinta_EI.pdf (articol în curs de apariție în decembrie 2025)

7. Teze ale conferințelor științifice

7.1. în lucrările conferințelor științifice internaționale (peste hotare)

CUCOȘ Cristina. *Untranslatability of Gastronomic Terms in Online Linguistic and Cultural Contexts*. In: ADECONF 2025 „From Content to Context: Understanding Education through AI”, University of Novi Sad, Faculty of Philosophy, 6 - 8 November 2025, Novi Sad, Serbia, p. 82, (0,06 c.a.) ISBN 978-86-6065-950-9 <https://digitalna.ff.uns.ac.rs/sites/default/files/db/books/978-86-6065-950-9.pdf>

13. Rezumatul activității și a rezultatelor obținute în proiect în anul 2025

Cifra proiectului 25.80013.0807.48ROMD

Denumirea Proiectului „Integrarea prin traducere a literaturilor (semi)periferice – România și Republica Moldova – în cultura europeană (1991–2024)”

Rezultatele obținute în anul 2025 în cadrul proiectului reflectă realizarea integrală a activităților planificate pentru Etapa I și contribuie substanțial la fundamentarea corpusului de traduceri, consolidarea cadrului teoretic și metodologic, precum și la diseminarea națională și internațională a cercetării. În perioada 01.09.2025–31.12.2025 au fost desfășurate acțiuni de coordonare științifică, documentare, analiză traductologică, precum și activități de vizibilitate academică. În cadrul Etapei I „Cercetarea și revizitarea literaturilor (semi)periferice din România și Republica Moldova în cultura europeană (1991–2024)” au fost realizate trei direcții majore de activitate: a) coordonarea științifică și definirea cadrului de lucru; b) organizarea de evenimente dedicate traducerii literare; c) diseminarea rezultatelor prin comunicări științifice, publicații și documentare în biblioteci.

Prima activitate a constat în organizarea unei întâlniri online a echipei din România și Republica Moldova, axată pe prezentarea stadiului lucrărilor (*work in progress*), clarificarea sarcinilor, a limbilor de lucru și identificarea dificultăților metodologice. Au fost elaborate: o listă bibliografică comună de 60 de surse relevante, o listă a autorilor din Republica Moldova incluși în corpusul de lucru și o listă a siturilor și bazelor de date necesare localizării traducătorilor și traducerilor. Membrii echipei din Republica Moldova și România au înregistrat șapte comunicări la atelierul „Traducere literară” din cadrul conferinței „Probleme de filologie: aspecte teoretice și practice”, ediția a XII-a.

A doua activitate a vizat organizarea întâlnirii cu autorul, publicistul și traducătorul Vitalie Vovc, în format hibrid, realizată în colaborare cu partenerii din România și cu sprijinul diasporei moldovenilor din Franța. Evenimentul a inclus o comunicare privind experiența traducerii și circulația textelor literare în spațiul european, o sesiune de dezbateri și un interviu structurat pe 14 întrebări tematice. A fost elaborat un articol științific, iar interviul a fost înregistrat în vederea publicării. La eveniment au participat membrii echipei de proiect din România și Republica Moldova, 20 de studenți *in situ* și cadre științifico-didactice.

A treia direcție a vizat participarea la manifestări științifice internaționale și documentarea în biblioteci științifice. Au fost susținute nouă comunicări în conferințe științifice internaționale, iar rezultatele cercetării s-au regăsit în două articole în curs de apariție (1 articol în revistă de specialitate, 1 articol în materialele conferinței internaționale) și o teză publicată în volumul ADECONF 2025. Documentarea în patru biblioteci științifice (Biblioteca BUW din Wuppertal, Germania; BCU Iași, România; BȘ USARB, Republica Moldova; Bibliotecii Naționale a Republicii Moldova) a permis analiza traducerilor din limba română în limbile germană, engleză și rusă și recenziilor operelor Liliane Corobca, Tatiane Țibuleac și Matei Vișniec, cu accent pe strategiile de traducere și adaptarea culturală. În general, rezultatele Etapei I (01.09.2025–31.12.2025) – întâlnirile de coordonare, interviul cu autorul și traducătorul, cele nouă comunicări susținute în foruri științifice, publicațiile realizate și documentarea în biblioteci – confirmă atingerea integrală a obiectivelor propuse pentru anul 2025.

Abstract in English for the year 2025

The results achieved within the project in 2025 reflect the full implementation of the activities planned for Stage I and substantially contribute to the foundation of the corpus of translations, the consolidation of the theoretical and methodological framework, as well as to the national and international dissemination of the research. During the period 01.09.2025–31.12.2025, scientific coordination, documentation, translation analysis, as well as academic visibility activities were carried out. Within Stage I "Research and Revisiting (Semi)Peripheral Literatures from Romania and the Republic of Moldova in European Culture (1991–2024)", three major directions of activity were carried out: a) scientific coordination and definition of the working framework; b) organization of events dedicated to literary translation; c) dissemination of results through scientific communications, publications and documentation in libraries.

The first activity consisted of organizing an online meeting of the team from Romania and the Republic of Moldova, focused on presenting the status of the works (work in progress), clarifying the tasks, working languages and identifying methodological difficulties. The following were developed: a common bibliographic list of 60 relevant sources, a list of authors from the Republic of Moldova included in the working corpus and a list of sites and databases necessary for locating translators and translations. The members of the team from the Republic of Moldova and Romania registered seven communications at the workshop "Literary Translation" within the conference "Problems of Philology: Theoretical and Practical Aspects", 12th edition.

The second activity aimed at organizing a meeting with the author, publicist and translator Vitalie Vovc, in a hybrid format, carried out in collaboration with partners from Romania and with the support of the Moldovan diaspora in France. The event included a communication on the experience of translation and the circulation of literary texts in the European space, a debate session and an interview structured on 14 thematic questions. A scientific article was developed, and the interview was recorded for publication. The event was attended by members of the project team from Romania and the Republic of Moldova, 20 *in situ* students and scientific and didactic staff.

The third direction aimed at participation in international scientific events and documentation in scientific libraries. Nine papers were presented at international scientific conferences, and the research results were found in two articles in progress (1 article in a specialized journal, 1 article in the materials of the international conference) and a thesis published in the volume ADECONF 2025. Documentation in four scientific libraries (BUW Library in Wuppertal, Germany; BCU Iași, Romania; BȘ USARB, Republic of Moldova; National Library of Moldova) allowed the analysis of translations from Romanian into German, English and Russian and reviews of the works of Liliana Corobca, Tatiana Țibuleac and Matei Vișniec, with an emphasis on translation strategies and cultural adaptation. Generally, the results of Stage I (01.09.2025–31.12.2025) – the coordination meetings, the interview with the author and translator, the nine communications held in scientific forums, publications and the documentation in libraries – confirm the full achievement of the objectives proposed for 2025.

Conducătorul de proiect

Data: 01.12.2025

conf. univ., dr. CHIRA Oxana

14. Executarea devizului de cheltuieli, conform anexei nr. 2.3 din contractul de finanțare pentru anul 2025

Cifrul proiectului: 25.80013.0807.48ROMD

Cheltuieli, mii lei				
Denumirea	Cod		Anul de gestiune	
	Eco (k6)	Aprobat	Modificat +/-	Precizat
Deplasări în interes de serviciu peste hotare	222720			
Servicii medicale	222810			
Servicii editare	222910			
Servicii de cercetări științifice	222930	99,8		99,8
Servicii neatribuite altor aliniate	222999			
Cheltuieli curente neatribuite la alte categorii	281900			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizite de birou	316110			
Procurarea activelor nemateriale	317110			
Procurarea materialelor pentru scopuri didactice, științifice și alte scopuri	335110			
Procurarea materialelor de uz gospodăresc și rechizitelor de birou	336110			
Total		99,8		99,8

Rector

Natalia GAȘÎTOI

Economist principal

Angela ȚIBULEAC

Conducătorul de proiect

Oxana CHIRA

Data: 01.12.2025

Componența echipei conform contractului de finanțare 2025

Cifrul proiectului 25.80013.0807.48ROMD

Echipa proiectului conform contractului de finanțare (la semnarea contractului) pentru 2025						
Nr	Nume, prenume (conform contractului de finanțare)	Anul nașterii	Titlul științific	Norma de muncă sau nr. de ore conform contractului	Data angajării	Data eliberării
1.	Chira Oxana	1977	Doctor	17	01.09.2025	-
2.	Braju Vladimír	1971	Doctor	12	01.09.2025	-
3.	Muntean Nicolina	1990	Doctorand	10	01.09.2025	-
4.	Cucoș Cristina	1987	Doctorand	9	01.09.2025	-

Rector

Natalia GAȘIȚOI

Economist principal

Angela ȚÎBULEAC

Conducătorul de proiect

Oxana CHIRAData: 01.12.2025